

Kommentti
Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunta (JYY)
17.3.2014

Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunnan (JYY) kommentti Suomen Ylioppilaskuntien Liitolle (SYL) opintotukiasetuksen muutosesityksestä

JYY kiittää Suomen ylioppilaskuntien liittoa kommenttipyyynnöstä ja toivoo, että kommentit huomioidaan liiton omassa lausunnossa ministeriölle.

Opintotukiasetuksen muutokset vastaavat opintotukilakiin loppuvuonna 2013 tehtyjä muutoksia ja opintotuen kehittämistrendejä viime vuosilta. Trendinä on ollut kehittää opintotukea siten, että opiskelijat valmistuisivat nopeammin. Tavoitteeseen on kuitenkin pyritty pelkillä kiristyksillä, jotka johtavat siihen, että opiskelija kohtaa yhä enenevässä määrin epävarmuutta, joustamattomuutta, paineita ja toimeentuloloukkuja opintojensa aikana. Asetusmuutosesitykset eivät sisältäneet yllätyksiä ja ovat pääasiassa aiemmin tehtyjen päätösten mukaisia.

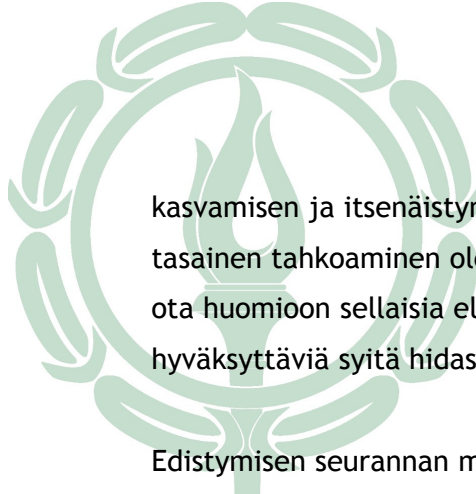
MUUTOSESITYKSET

Opintotukioikeus muussa kuin julkisen valvonnan alaisessa koulutuksessa

Opintotukiasetusmuutoksessa tarkoitus on määritellä lakia yksityiskohtaisemmin muutokset edellytyksiin, joilla opintotukioikeus voidaan myöntää muuhun kuin julkisen valvonnan alaiseen koulutukseen. JYY ei koe asetuksen muutoksia ongelmallisina mutta on huolissaan jo aiemmin asiasta tehdystä lakimuutoksesta ja sen suhteesta opintojen maksullisuuteen. Lakimuutos ja asetus yksinkertaistavat opintotukioikeuden saamista oppilaitosten osalta, jotka voivat periä maksuja opiskelusta. JYYn mukaan tämä voi olla uhka maksuttomalle koulutukselle.

Riittävä edistymisen seuranta

20 opintopisteen vähimmäissuoritusvaatimuksen käyttöönotto on erittäin ongelmallinen ja joustamaton ratkaisu. Vähimmäissuoritusvaatimuksen käyttöönotto ei nopeuta opintoja vaan aiheuttaa epävarmuutta opintojen suorittamisessa. Vähimmäisopiskeluvaatimus siirtää myös edistymisen seurannan painopistettä yhä enemmän seurantalukuvuodelle. Opintojen tulisi edetä ahkeran tasaisesti koko opiskelun ajan. Korkeakouluopiskelun aika on merkittävää aikuiseksi

kasvamisen ja itsenäistymisen aikaa, johon myös kuuluvat erilaiset elämänkriisit, eikä opintojen tasainen tahkoaminen ole itsestään selvää. Opintotukijärjestelmä luo joustamattomuutta eikä ota huomioon sellaisia elämäntilanteita, jotka hidastavat opiskelua, mutta eivät ole hyväksyttäviä syitä hidastumiselle seurannassa.

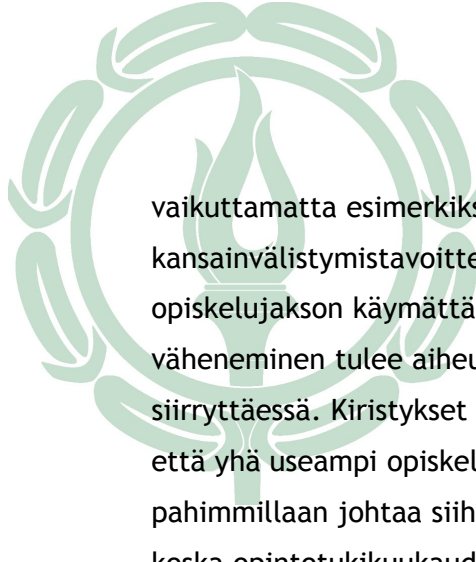
Edistymisen seurannan muutokset lisäävät myös merkittävästi opintotuen ratkaisutoiminnan työtä. Jyväskylässä opintotukilautakunnan resurssit ovat haavoittuvat jo nyt, sillä sairaustapaukset heijastuvat suoraan jonotilanteeseen. Esimerkiksi tätä kommenttia kirjoitettaessa Jyväskylän yliopiston opintotukilautakunnan käsittelyaika on yliopistojen opintotukilautakunnista pisin (10 päivää). Muutokset vaatisivat siis ehdotonta resurssilisäystä ratkaisutoimintaan, jotta työntekijät eivät kuormitu kohtuuttomasti, eivätkä pitkät jonot aiheuta hankaluuksia opiskelijoille.

Kuten esityksessä todetaan, vähentäisi vähimmäisopiskeluvaatimus opintotuen saajien määrää. JYY on huolissaan juuri tästä joukosta. Jos opiskelija on esimerkiksi pudonnut toimeentulotuelle, ei hän voi opiskella yli viittä opintopistettä kuukaudessa, kun taas edistymisen seurannassa määrä on vähäinen. Tämä voi aiheuttaa sen, että kuntoutumassa oleva toimeentulotuelle pudonnut opiskelija ei pääse opintotuen piiriin helposti eikä voi aloittaa opintojaan kevyesti. Kiristykset edistymisen seurannassa voivat siis aiheuttaa erilaisia toimeentuloloukkuja. Tästä syystä JYY peräänkuuluttaa opiskelijan oikeutta osasairauspäivärahaan, jolloin opiskelu kuntouttavasti ja osa-aikaisesti olisi mahdollista. Opintotuen kiristysten myötä tämän lobbaustavoitteen tulisi olla entistä merkittävämpi.

Opintotukeen oikeuttava enimmäisaika korkeakoulututkinnossa

JYY on huolissaan siitä, että kiristysten myötä toimeentuloloukut kohdentuvat erityisesti alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon välille. Tukiajan lyhentäminen ja kaksiportainen opintotuki yhdessä pikemmin hidastavat opintoja kuin nopeuttavat valmistumista. Opintojen suorittaminen ei ole kiinni pelkästään opiskelijasta, sillä tietyillä aloilla ja tietyissä oppiaineissa on kurseja, joita tarjotaan esimerkiksi vain kerran vuodessa. Mikäli kurssin suorittaminen jää opiskelijalta kesken vaikkapa tapaturman tai sairauden vuoksi, voi tämä aiheuttaa opiskelijalle toimeentulovaikeuksia.

Tuen rajaaminen kohdistuu kaksiportaisessa opintotuessa vahvasti kandidaatintutkintoon, ja jatkossa joustoa kandidaatin tutkinnon suorittamiseen olisi yksi lukukausi vähemmän. Rajauksella kiristetään kandidaatin tutkinnon suorittamista entisestään, eikä tämä voi olla

vaikuttamatta esimerkiksi vaihto-opiskeluun lähtemiseen, mikä on vastoin yliopistojen kansainvälistymistavoitteita. Muutosten myötä yhä useampi opiskelija jättäisi vaihto-opiskelujakson käymättä tai lykkäisi sitä kandidaatin tutkintonsa loppuvaiheille. Jouston väheneminen tulee aiheuttamaan myös väliinpuotoamia ylemmän korkeakoulututkintoon siirryttäessä. Kiristyksset alemman korkeakoulututkinnon suorittamisajassa voivat johtaa siihen, että yhä useampi opiskelija hakee lisäaikaa jo kandidaatin tutkinnon tekoon. Tämä voi pahimmillaan johtaa siihen, että ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaminen jää kesken, koska opintotukikuukaudet eivät riitä opintojen loppuun saattamiseen. Maisterivaiheessa on usein myös helpompi saada oman alan töitä, mikä voi johtaa siihen, että tulevaisuudessa yhä useampi tutkinto jää ”viittä vaille” kesken.

Opintolainahyvitys

Opintolainahyvityksen käyttöönotto selkeyttää nykyistä opintolainavähennysjärjestelmää huomattavasti. Opintolainahyvitykseen liittyvät kirjaukset asetuksessa ovat pääasiallisesti hyviä.

Muuta

JYY olisi toivonut lausuntopyyntöön sisältyvän myös asetuksen rinnakkaistekstit. Näin muutosesitysten seuraaminen olisi ollut vaivattomampaa. SYL:lta JYY olisi toivonut selkeämpiä toiveita siitä, mihin erityisesti kommentteja olisi kaivattu, sillä useat muutokset ja asetusesityksessä mainitut kokonaisuudet on jo määritelty muuttuneessa opintotukilaissa.

Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunta

Jenna Anttonen
Hallituksen puheenjohtaja

Sami Tuori
Pääsihteeri

Lisätietoja:

Sosiaalis sihteeri Karoliina Vainikainen | 050 307 0540 | sosiaalis sihteeri@jyy.fi